

بررسی اندرکنش طولی خط و پل راهآهن

مقاله علمی - پژوهشی

سعیده باکری^{*}، دانش آموخته کارشناسی ارشد، دانشکده مهندسی راه آهن، دانشگاه علم و صنعت، تهران، ایران

سعید محمدزاده، دانشیار، دانشکده مهندسی راه آهن، دانشگاه علم و صنعت ایران، تهران، ایران

^{*}پست الکترونیکی نویسنده مسئول: Saeideh.bakeri@gmail.com

دریافت: ۱۴۰۰/۰۲/۱۸ - پذیرش: ۱۴۰۰/۰۸/۱۵

صفحه ۱-۱۲

چکیده

استفاده از خطوط جوشکاری شده طویل از ملزومات خطوط سریع السیر است. عواملی همچون تغییر دما، خمس سازه‌ی تکیه‌گاهی و بار ترمز موجب اندرکنش طولی خط و پل می‌شوند و نیروی طولی زیادی در ریل به وجود می‌آورند؛ لذا آنجایی که وجود پل‌ها در مسیر خط امری اجتناب ناپذیر است، لذا بررسی اندرکنش طولی خط-پل، در پل‌های راه‌آهن، امری ضروری است. در این مقاله، مدلسازی اجزا محدود پدیده اندرکنش طولی خط-پل توسعه داده شده و در حالت سختی طولی غیرخطی اعتبارسنجی شده است. به منظور حل یک مسئله واقعی، پل راه‌آهن ایزدخواست با خط جوشکاری شده پیوسته واقع در مسیر راه‌آهن اصفهان-شیراز، انتخاب شده و پدیده اندرکنش طولی خط-پل با رویکرد قطعی مطالعه شده است. در این رویکرد تنش‌های بوجود آمده در ریل ناشی از اندرکنش طولی خط-پل تحت اثر تغییرات دمایی پل، بار ترمز و خمس سازه‌ی تکیه‌گاهی با در نظر گرفتن سختی طولی گستردگی غیرخطی بدست آمده و با مقادیر مجاز کنترل شده‌اند. همچنین تحلیل پارامتری دمایی پل، موقعیت اعمال بار قائم، تغییر مکان حداستیک و ضریب انبساط حرارتی انجام شده است. حداقل تنش‌های طولی هنگام بارگذاری دهانه سوم پل رخ داده است.

واژه‌های کلیدی: اندرکنش طولی خط-پل، خط جوشکاری شده پیوسته، سختی غیرخطی، تنش طولی، تحلیل پارامتری

۱- مقدمه

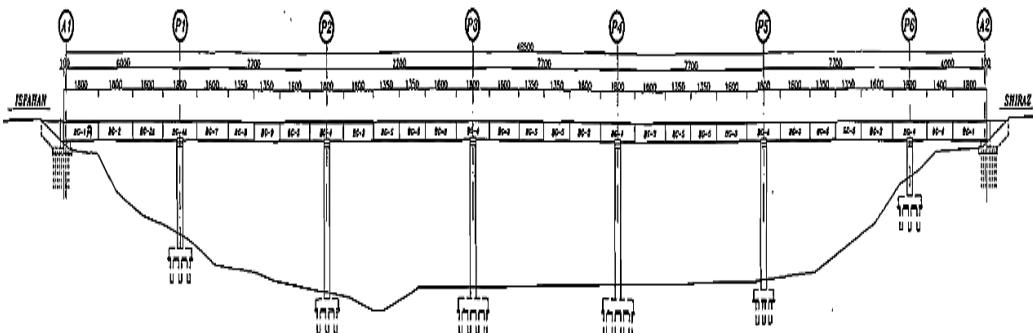
همچنین در طراحی جاری پل‌های راه‌آهن، امری ضروری است. راه‌آهن ایران جز UIC بوده و فیش 774-3 (2001) به بررسی پدیده اندرکنش خط-پل پرداخته و برای محاسبات پل‌های راه‌آهن با در نظر گرفتن این پدیده پیشنهاداتی ارائه کرده است. راکش کومار و آخیل آپادهای در خصوص اثر تغییر دما بر اندرکنش خط-پل در سال ۲۰۱۲ مطالعاتی انجام داده‌اند (Kumar and Upadhyay, 2007). وانگ پینگ و همکارانش در سال ۲۰۱۱ در مورد نیروهای طولی خط CWR ناشی از پدیده اندرکنش طولی خط و پل مطالعاتی انجام داده‌اند (Wang et al., 2014). بر اساس تئوری اجزاء محدود، به منظور مطالعه ویژگی‌های نیروهای طولی در خط آهن جوشکاری شده پیوسته (CWR) بر روی عرشه پل قوسی، مدل محاسباتی سیستم اتصال

استفاده از خطوط جوشکاری شده طویل از ملزومات خطوط سریع السیر است. از مباحث مهم در خطوط جوشکاری شده طویل، اندرکنش طولی خط با سازه‌ی پل بوده و وجود چنین مسئله‌ای می‌تواند بهره‌برداری از خط را با مشکل مواجه کند. نتایج نشان می‌دهد که اندرکنش بین خط CWR و سازه‌ی پل، نه تنها نیروهای طولی در سازه‌ی زیرین ایجاد می‌کند، بلکه تنش‌های اضافی قابل توجهی نیز در ریل بوجود می‌آورد. این تنش‌ها، می‌تواند منجر به شکست ریل و یا کمانش خط شود (Wang et al., 2014). نیروهای طولی در ریل در اثر بار ترمز، تغییر دمای سازه تکیه‌گاهی یا خمش عرشه پل ایجاد می‌شوند. دو مورد آخر منجر به تنش طولی (Ruge and Brik, 2007) (Lada بررسی اندرکنش طولی خط-پل، در پل‌های موجود و

۳- مطالعه موردي پل ايزدخواست

۷۷، ۶۱) متر می باشد، مقطع پل مرکب و شامل عرشه بتُنی و تیرهای فولادی است شکل(۲). روسازی خط بالاستی و تراورس‌ها بتُنی می باشند.

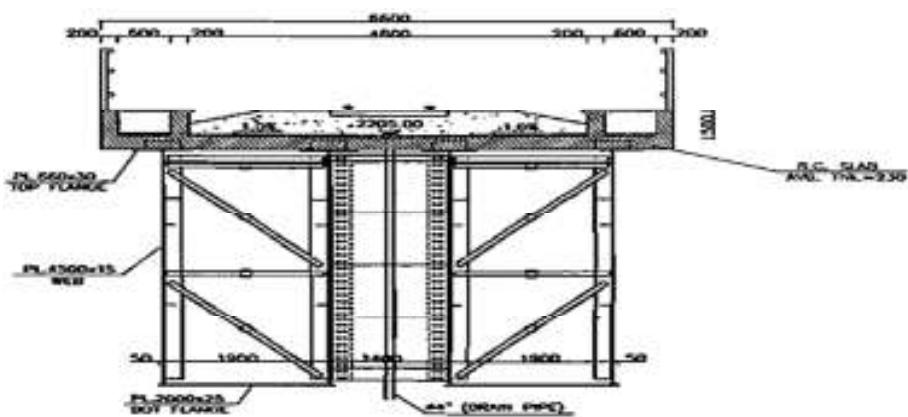
پل دره ایزدخواست واقع در (کیلومتر ۱۴۳ + ۴۳۳) مسیر راه آهن اصفهان-شیراز که خط CWR بر روی آن اجرا شده است؛ برای مدلسازی انتخاب شده است. مطابق شکل (۱) این پل شامل ۷ دهانه به طول‌های (۴۱، ۷۷، ۷۷، ۷۷، ۷۷، ۷۷، ۷۷) متر می باشد.

شکل ۱. نمای طولی سگمنت‌های تیرورق پل

شکل ۲. سه نما از پل ایزدخواست

شکل ۳. مقطع عرضی پل در وسط دهانه

جدول ۱. مشخصات ریل و پل ایزدخواست

نوع روسازی	بالاستی
طول پل	$L = 487 \text{ m}$
تغییر دمای پل	$\Delta T = 35^\circ\text{C}$
بار ترمز	$P = 20000 \text{ N/m}$
بار قائم	$q = 80000 \text{ N/m}$
مدول الاستیستی	$E = 2.1 \times 10^{11} \text{ N/m}^2$
ضریب انبساط حرارتی پل	$\alpha_{br} = 0.5 \times 10^{-5} \frac{1}{^\circ\text{C}}$
سطح مقطع ریل‌ها	$A_R = 15174 \text{ mm}^2$
سختی گسترده خط بارگذاری نشده	$c_u = 1 \times 10^7 \text{ N/m}^2$
سختی گسترده خط بارگذاری شده	$c_l = 3 \times 10^7 \text{ N/m}^2$
سختی تکیه‌گاه الاستیک A1, A2	$K_{A1,2} = 9 \times 10^6 \text{ N/m}$
سختی تکیه‌گاه الاستیک P1, P6	$K_{P1,6} = 15.7 \times 10^6 \text{ N/m}$
سختی تکیه‌گاه الاستیک P2, P3, P4, P5	$K_{P2-5} = 4 \times 10^{14} \text{ N/m}$
تغییر مکان حد الاستیک	$\hat{u} = 2 \text{ mm}$

۴- مدلسازی اندرکنش طولی خط و پل

(774-3,2001) صحت سنجی شده است و نتایج از انطباق خوبی برخوردار بودند.

مدل اندرکنش خط CWR و پل با استفاده از روابط اجزا محدود در نرم‌افزار اجزا محدود MATLAB توسعه داده شده است. مدلسازی انجام شده با مثالی از مرجع (UIC)

۴-۱- ماتریس سختی

در مدلسازی اندرکنش طولی خط و پل از المان محوری استفاده شده است. ماتریس سختی المان محوری برابر است

(۱)

$$k = \frac{EA}{L} \begin{bmatrix} 1 & -1 \\ -1 & 1 \end{bmatrix}$$

منفی سختی مرکز طولی بین این دو المان محاسبه شده است. بدین ترتیب ماتریس سختی سیستم به شکل زیر تشکیل می‌شود.

$$K = \begin{bmatrix} k_{rail} & k_{rail/bridge} \\ k_{rail/bridge} & k_{bridge} \end{bmatrix} \quad (2)$$

خمشی المان تیر استفاده شده است و سرهمندی و تشکیل ماتریس کلی سیستم، مشابه حالت قبل است.

$$k = \frac{EI}{L^3} \begin{bmatrix} 12 & 6L & -12 & 6L \\ 6L & 4L^2 & -6L & 2L^2 \\ -12 & -6L & 12 & -6L \\ 6L & 2L^2 & -6L & 4L^2 \end{bmatrix} \quad (3)$$

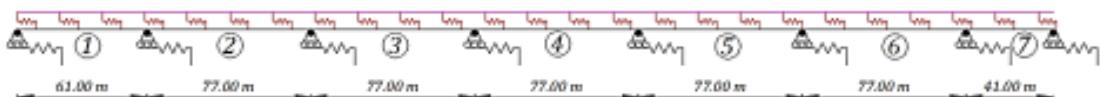
با سرهمندی ماتریس هر المان، ماتریس سختی ریل و ماتریس سختی پل محاسبه می‌شود. ماتریس سختی ریل-پل، براساس درجات آزادی مشترک ریل و پل و قرارگیری مقدار

برای بدست آوردن دوران تکیه‌گاه که در محاسبه تنش طولی ناشی از خمین استفاده می‌شود، از ماتریس سختی

۴-۲-اثر موقعیت بار قائم

گرفت که شامل ۲۸ حالت بارگذاری بوده است. در شکل (۴) شماره‌گذاری دهانه‌های پل نشان داده شده است.

در این قسمت برای پیدا کردن محل اعمال بار قائم که بیشترین و بحرانی‌ترین تنش ممکن به دست آید، تمام حالات ممکن بارگذاری قطار روی پل مورد بررسی قرار

شکل ۴. شماره‌گذاری دهانه‌های پل از چپ به راست

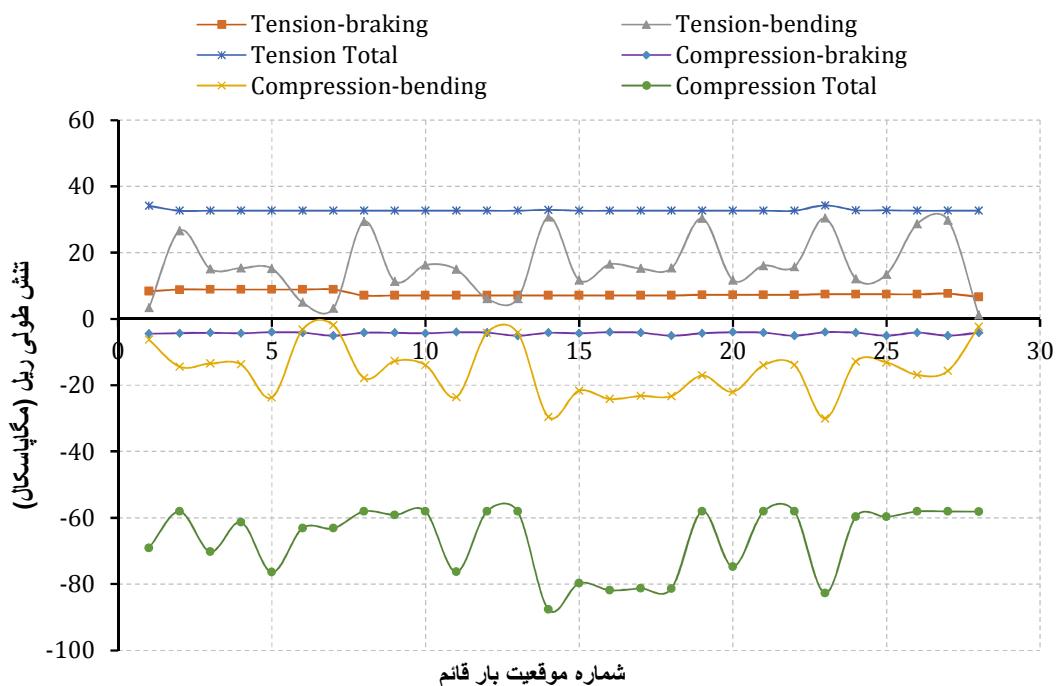
جدول ۳. راهنمای شماره موقعیت بارگذاری دهانه‌های روی پل

Num.	L.S												
1	1	5	1 to 5	9	2 to 3	13	2 to 7	17	3 to 6	21	4 to 6	25	5 to 7
2	1 to 2	6	1 to 6	10	2 to 4	14	3	18	3 to 7	22	4 to 7	26	6
3	1 to 3	7	1 to 7	11	2 to 5	15	3 to 4	19	4	23	5	27	6 to 7
4	1 to 4	8	2	12	2 to 6	16	3 to 5	20	4 to 5	24	5 to 6	28	7

L.S: Loaded Spans

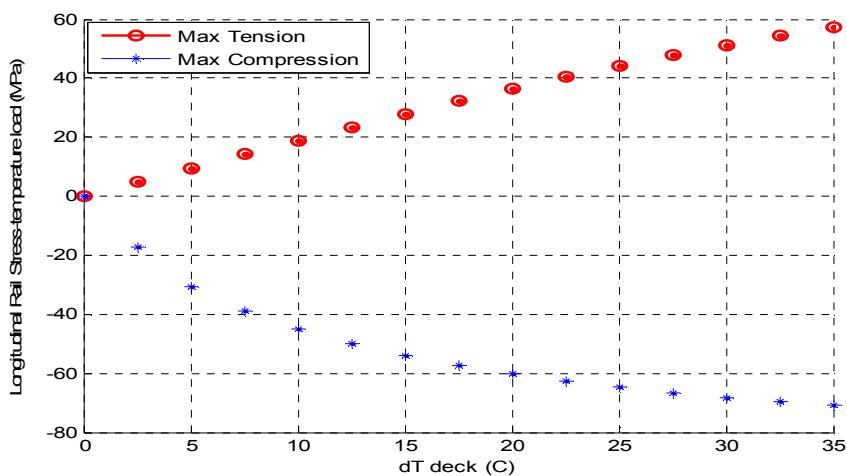
دهانه‌های ۱ و ۲ و ۳ بارگذاری شده اند، و (۳) بدان معناست که تنها بر روی دهانه‌ی ۳ بارگذاری شده است.

در جدول (۳) بیان شده است که شماره موقعیت بار قائم که در ادامه از آن استفاده شده است شامل بارگذاری چه دهانه‌ایی می‌باشد. برای مثال (۱۱) بدین معناست که

شکل ۵. اثر موقعیت قرارگیری قطار در تنش طولی ریل

۴-۳-اثر تغییر درجه حرارت پل بر تنش‌های طولی ریل

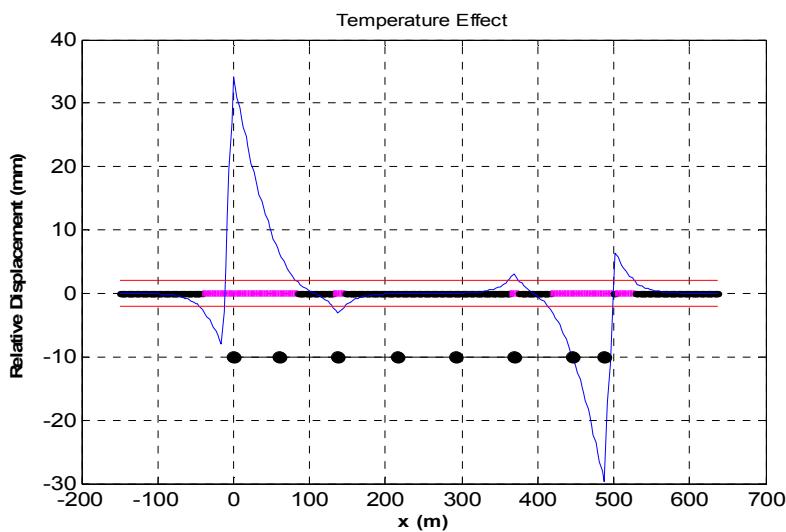
شکل ۷. ماکزیمم تنش طولی ریل ناشی از تغییر دما، در dT های مختلف

تغییر دمای پل $dT=+35^{\circ}\text{C}$ نشان داده شده است. خط ضخیم‌تر ناحیه پلاستیک و خط باریک‌تر ناحیه الاستیک را نشان می‌دهد. هنگامی که تغییر مکان نسبی ریل و پل از ± 2 میلی‌متر بیشتر می‌شود؛ وارد مرحله‌ی پلاستیک خواهد شد. بیشترین تغییر مکان نسبی در ابتدای ورود به پل و انتهای پل رخ داده و در نتیجه طول بیشتری از ریل در این نواحی پلاستیک شده است.

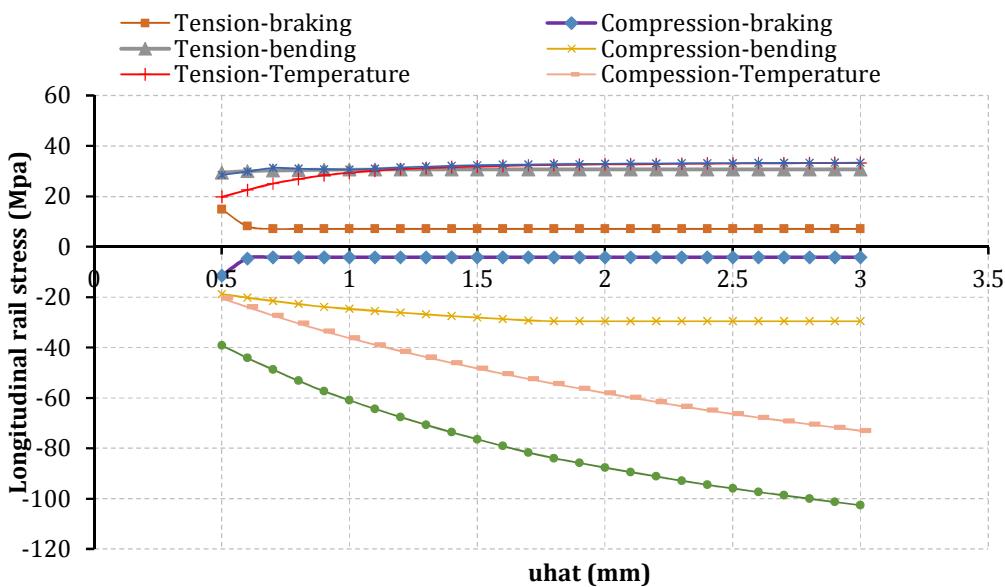
ماکزیمم تنش طولی بوجود آمده در ریل در dT های متفاوت، به تفکیک تنش‌های کششی و تنش‌های فشاری در شکل (۷) نمایش داده شده است. با افزایش تغییر دمای پل تنش طولی ریل افزایش پیدا کرده است، با 3 برابر شدن دمای پل، ماکزیمم تنش طولی ناشی از آن حدوداً $1/5$ برابر افزایش یافته است.

۴-۴-مقدار تغییر مکان حد الاستیک

در شکل (۸) محدوده‌ی الاستیک و پلاستیک ریل در اثر

شکل ۸. نواحی الاستیک و پلاستیک ریل در اثر تغییر دمای پل 35°C

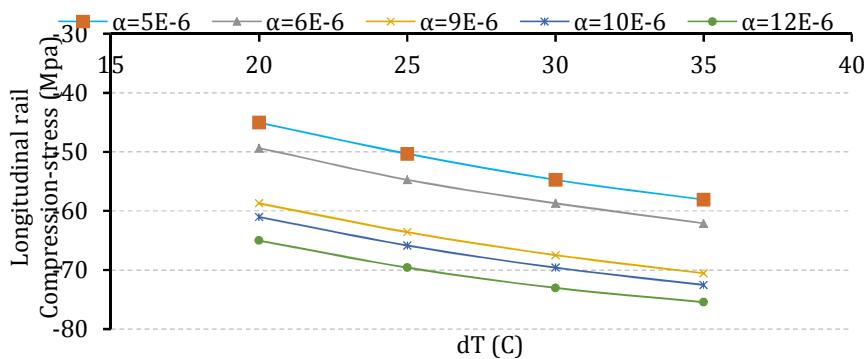

شکل ۹. اثر تغییر مکان حد الاستیک بر تنش طولی ریل

ناشی از خمس از $\hat{u} = 0.5 \text{ mm}$ تا $\hat{u} = 1.8 \text{ mm}$ با افزایش \hat{u} سپس ثابت شده است. مقدار تنش فشاری و کششی ناشی از ترمزگیری از $\hat{u} = 0.5 \text{ mm}$ تا $\hat{u} = 0.6 \text{ mm}$ کاهش یافته و سپس ثابت شده است. قسمت‌هایی از نمودار که به مقدار ثابتی رسیده‌اند نشان‌دهنده آن است که ریل در محدوده‌ی الاستیک قرار دارد، در واقع تغییر مکان‌های نسبی از مقدار تغییر مکان حد الاستیک کمتر بوده است.

با توجه به شکل (۹) با افزایش مقدار \hat{u} مقدار تنش فشاری کل افزایش می‌باید بگونه‌ای که با افزایش حد الاستیک از ۲ به ۳ تنش ۱۷ درصد و از ۱ به ۳ تنش ۶۸ درصد افزایش یافته است و تنش کششی کل با افزایش حد الاستیک از ۰،۵ تا ۰،۷ میلی‌متر ۴ درصد افزایش، از ۰،۷ تا ۱ میلی‌متر ۲ درصد کاهش و از ۱ تا ۳ میلی‌متر ۹ درصد افزایش یافته است. مقدار تنش کششی ناشی از خمس از $\hat{u} = 0.5 \text{ mm}$ تا $\hat{u} = 1.6 \text{ mm}$ افزایش یافته و سپس ثابت می‌ماند. مقدار تنش فشاری

۴-۵- اثر تغییر ضریب انبساط حرارتی پل

شکل ۱۰. ماکزیمم تنش فشاری ریل با تغییر دمای پل در ضریب انبساط حرارتی پل

- bridge interaction”, *Interaction and Multiscale Mechanics*, 5(1), pp.1-12.
- Su, M., Yang, Y., & Pan, R. (2021). A comprehensively overall track-bridge interaction study on multi-span simply supported beam bridges with longitudinal continuous ballastless slab track. *Structural Engineering and Mechanics*, 78(2), 163-174.
- UIC Code 774-3-R, (2001), “Track/bridge interaction – Recommendations for calculations”, 2nd edition, Translation, UIC,
- X.Wei, P.Wang, (2011), “Calculation and Study of Longitudinal Forces of Continuous Welded Rail Track on Deck Arch Bridge”, *ICTE*, pp. 2092-2097.
- P.Ruge, D.R. Widarda, G. Schmälzlin, L. Bagayoko, (2009), “Longitudinal track–bridge interaction due to sudden change of coupling interface”, *Computers and Structures* 87, pp.47–58.
- Pavel Ryjáček, Miroslav Vokáč, (2014), “Long-term monitoring of steel railway bridge interaction with continuous welded rail”, *Journal of Constructional Steel Research* 99,pp.176–186.
- R. Ccalcada, R. Delgado, A. C. E. Matos, J.M.Goicolea, F.Gabldon, (2009), “Track-bridge Interaction on High-Speed railways”, London: Taylor & Francis Group, pp.63–94.
- R.Kumar, A., Upadhyay, (2012), “Effect of temperature gradient on track-

Investigation of Longitudinal Interaction of Track and Railway Bridge

*Saeideh Bakeri, M.Sc., Grad., School of Railway Engineering,
Iran University of Science and Technology, Tehran, Iran.*

*Saeed Mohammadzadeh, Associate Professor, School of Railway Engineering,
Iran University of Science and Technology, Tehran, Iran.*

E-mail: Saeideh.bakeri@gmail.com

Received: August 2021-Accepted: November 2021

ABSTRACT

The use of Continuous Welded Rail (CWR) is a requirement of high-speed rail. Factors such as temperature change, bending of the supporting structure and brake load cause the longitudinal interaction of the Track and the bridge and create a lot of longitudinal force in the rail; Since the presence of bridges in the route of the track is inevitable, so it is necessary to study the longitudinal interaction of the track-bridge in the railway bridges. In this paper, finite element modeling of the track-bridge longitudinal interaction phenomenon is developed and validated in the case of nonlinear longitudinal stiffness. In order to investigate a real problem, Izadkhast Railway Bridge with a continuous welded rail located on the Isfahan-Shiraz railway has been selected and the phenomenon of longitudinal interaction of the track-bridge has been studied with a definite approach. In this approach, the stresses generated in the rail due to the longitudinal interaction of the track-bridge due to changes in bridge temperature, braking load and bending of the support structure are obtained by considering the wide nonlinear longitudinal stiffness and are controlled with allowable values. Parametric analysis of bridge temperature, vertical load application position, maximum elastic displacement and thermal expansion coefficient has also been performed. Maximum longitudinal stresses occurred while the third span of the bridge was loaded.

Keywords: Track-Bridge Longitudinal Interaction, Continuous Welded Rail, Nonlinear Stiffness, Longitudinal Stress, Parametric Analysis